

CULTUURRAAD
V O O R D E
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1971-1972

22 DECEMBER 1971

VOORSTEL VAN DECREET

**tot oprichting van Nederlandstalige scholen voor kunstonderwijs
in het arrondissement Brussel - Hoofdstad.**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Vóór 1 september 1966 bestond er in het arrondissement Brussel-Hoofdstad geen autonoom officieel **kunst-**onderwijs met het Nederlands als voertaal.

Het vrij onderwijs was enkel vertegenwoordigd door het Nederlandstalig Hoger St.-Lucasinstituut te Schaarbeek dat, alhoewel administratief ressorterend onder het technisch onderwijs, afdelingen voor kunstonderwijs doch enkel met volledig leerplan in stand hield.

De eerste stoot tot het uitbouwen van een volwaardige infrastructuur voor kunstonderwijs werd bij koninklijk besluit van 9 september 1966 gegeven door de splitsing van het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel in een Nederlandstalige en een Franstalige afdeling, elk met een eigen directie.

Vervolgens werden de gemeentebesturen, die Franstalige instellingen voor kunstonderwijs in stand hielden, verzocht deze eveneens te splitsen in autonome Franstalige en Nederlandstalige afdelingen. Daar dit verzoek slechts geringe bijval kende, nam de Regering het initiatief tot de oprichting van rijksscholen.

Aldus werden bij koninklijk besluit van 4 augustus 1967 in het arrondissement Brussel-Hoofdstad 5 rijksscholen voor kunstonderwijs met beperkt leerplan opgericht, nl. 3 muziekacademiën en 2 scholen voor beeldende kunsten.

Hiervan werden geopend :

— op 1 september 1968 : een rijksmuziekacademie te Schaarbeek, een rijksmuziekacademie te Etterbeek en een rijksschool voor beeldende kunsten te Koekelberg;

— op 1 september 1969 : een rijksmuziekacademie te Anderlecht en een rijksschool voor beeldende kunsten te Etterbeek.

Dit regeringsinitiatief heeft bij sommige gemeentebesturen uit het arrondissement een positieve reactie uitgelokt. Naast de bestaande Franstalige muziekacademiën richtten de gemeentebesturen van Brussel, Jette, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe een autonome Nederlandstalige afdeling met eigen directie op. Ook Anderlecht heeft thans beslist een autonome Nederlandstalige afdeling in het leven te roepen. Wat de beeldende kunsten betreft, volgde geen enkele reactie.

Ondanks deze gunstige kentering bleven andere gemeentebesturen volkomen in gebreke, onder meer Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Evere, Vorst, Ganshoren, Koekelberg, Sint-Joost-ten-Node.

In sommige van deze gemeenten werd de leemte aangevuld door de oprichting van afdelingen verbonden aan autonome scholen.

Zo werden reeds opgericht te :

— Sint-Jans-Molenbeek : een afdeling van de rijksmuziekacademie Anderlecht;

— Elsene, Oudergem, Watermaal-Bosvoorde : een afdeling van de rijksmuziekacademie Etterbeek;

— St.-Gillis : een afdeling van de rijksmuziekacademie Schaarbeek;

— Anderlecht : een afdeling van de rijksschool voor beeldende kunsten Etterbeek.

Het oprichten van afdelingen, hoe goed bedoeld ook, stuit evenwel op tal van bezwaren, vooral van pedagogische aard. Om die reden zou geen enkele hoofdschool méér dan twee afdelingen (niet te verwarren met **wijk**-klassen, die op het grondgebied liggen van de gemeente waar de hoofdschool gevestigd is) mogen tellen. Het is derhalve aangewezen bepaalde afdelingen tot autonome scholen om te vormen.

Wat nu de bevolking van voormelde rijksscholen en afdelingen betreft, kan men uit hun onafgebroken groei enkel besluiten dat het Nederlandstalige kunstonderwijs in het arrondissement Brussel-Hoofdstad aan een wezenlijke behoefte beantwoordde en nog steeds beantwoordt.

De bevolkingscijfers luiden als volgt :

A. Muziekonderwijs :

— Anderlecht : hoofdschool :	405 (gestart 1968)
afd. St.-Jans-Molenbeek :	50 (gestart 1971)
— Etterbeek : hoofdschool :	209 (gestart 1967)
afd. Oudergem :	124 (gestart 1970)
Watermaal-Bosvoorde :	(68 gestart 1969)
Elsene :	(58 gestart 1971)
— Schaarbeek : hoofdschool :	401 (gestart 1967)
afd. St.-Gillis :	55 (gestart 1970)

B. Onderwijs beeldende kunsten :

— Koekelberg :	129 (gestart 1968)
— Etterbeek : hoofdzetel :	73 (gestart 1969)
afd. Anderlecht :	68 (gestart 1970)

Inzake het onderwijs in de beeldende kunsten gaan de laatste tijd stemmen op om, benevens het onderwijs met

beperkt leerplan, ook onderwijs met volledig leerplan in te richten.

Buiten het Hoger St.-Lucasinstituut te Schaarbeek, dat tot de sector van het vrij onderwijs behoort, bestaat er in het arrondissement Brussel-Hoofdstad geen enkele vorm van Nederlandstalig onderwijs in de beeldende kunsten, ingericht volgens een volledig leerplan.

Aan Franstalige zijde tellen we drie instellingen waar dergelijk onderwijs op hoger niveau en op hoger secundair niveau verstrekt wordt, namelijk :

- de « Ecole nationale supérieure d'architecture et des arts visuels » Ter Kameren (Staat) ;
- de « Académie royale des Beaux-Arts de Bruxelles » (gemeentelijk);
- het « Institut supérieur Saint-Luc » Sint-Gillis (vrij).

Wat het muziekonderwijs betreft, verstrekken enkel de Nederlandstalige en de Franstalige afdelingen van het Koninklijk Muziekconservatorium te Brussel onderwijs met volledig leerplan van het hoger en het secundair niveau. Hier is derhalve een evenwichtige toestand bereikt.

De bevolking van deze twee afdelingen : 352 leerlingen in de Nederlandstalige en 550 leerlingen in de Franstalige afdeling, kan er een aanwijzing voor zijn dat een Nederlandstalige instelling voor hoger en voor secundair onderwijs in de beeldende kunsten (met volledig leerplan) een reële levenskans maakt in Brussel-Hoofdstad, te meer daar het hinterland tot Aalst, Mechelen en Leuven reikt.

Artikel 2 van het voorstel van decreet legt bovendien afstanden op die, behoudens in uitzonderlijke gevallen, bij de oprichting van scholen en afdelingen voor kunstonderwijs met beperkt leerplan moeten in acht genomen worden.

Deze beperking is noodzakelijk om de volgende redenen :

1. Bij de oprichting moet vermeden worden dat nieuwe scholen of afdelingen een rechtstreekse concurrentie betekenen voor een reeds bestaande school of afdeling;
2. Door een meer oordeelkundig gespreide infrastructuur wordt het bestaande tekort aan gediplomeerde leerders enigermate verholpen. Het opleggen van een bepaalde afstand zal inderdaad een geringe aangroei van het aantal scholen tot gevolg hebben;
3. Dit zelfde principe zal, bij uitbreiding, eveneens worden toegepast in de sector van het gesubsidieerde kunstonderwijs waar, inzonderheid wat het muziekonderwijs betreft, het probleem van de afdelingen zorgwekkende afmetingen heeft aangenomen en tot drastisch ingrijpen noopt.

Ten slotte zullen de krachtens het decreet opgerichte scholen of afdelingen aan bevolkingsnormen moeten beantwoorden. Tot nog toe gelden de bevolkingsminima enkel voor het gesubsidieerde kunstonderwijs. Om tot het begrip « levensvatbare scholen » te komen, is het gewenst dat diezelfde normen ook op de rijksscholen toegepast worden en dat deze alleen dan opgericht worden wanneer zij in een werkelijke behoefte voorzien.

VOORSTEL VAN DECREET .

Artikel 1.

De Koning kan in de **19** gemeenten van het arrondissement Brussel-Hoofdstad waar geen autonoom Nederlandstalig kunstonderwijs is ingericht, de nodige Nederlandstalige scholen voor muziekonderwijs en voor onderwijs in de plastische kunsten met beperkt leerplan oprichten.

Evenzo kan de Koning, voor zover hieraan behoefte bestaat, in het arrondissement Brussel-Hoofdstad Nederlandstalige scholen voor kunstonderwijs met volledig leerplan oprichten.

Art. 2.

De Koning kan, volgens de voorwaarden die Hij bepaalt, in de gemeenten van het arrondissement **Brussel-Hoofdstad** waar geen rijksmuziekacademie of geen rijkschool voor beeldende kunsten met beperkt leerplan gevestigd is, afdelingen van dergelijke scholen oprichten, doch niet meer dan twee afdelingen per instelling.

Tussen scholen en afdelingen en tussen afdelingen onderling moet een afstand van ten minste vier kilometer in acht genomen worden. Bovendien mag de afstand tussen een school en haar **afdeling(en)** niet meer dan acht kilometer bedragen. De afstanden worden langs de weg gemeten.

Art. 3.

De krachtens de artikelen **1** en **2** opgerichte scholen moeten voldoen aan de minimumnormen inzake **schoolbevolking** die voor het overeenstemmende gesubsidieerde kunstonderwijs gelden.

Art. 4.

De Koning kan, in uitzonderlijke gevallen, van het bepaalde in de voorgaande artikelen afwijken.

P. DE KEERSMAEKER.
